**A Matukio ya kimiujiza**

- ❖ Huduma ya kinabii mara nyingi huambatana na matukio yasiyo ya kawaida, iwe ya nje (ishara), au yanayoonekana kwa nabii mwenyewe.
  - — Matukio ya nje ya kimuujiza
    - (1) Eliya alithibitisha huduma yake ya kinabii kwa kushusha moto ili kuwateketeza wasioamini. (2 Wafalme 1:10)
    - (2) Kwa maneno ya nabii asiyejulikana, madhabahu ya kipagani ya Betheli iliharibiwa (1 Wafalme 13:5)
  - — Matukio yasiyo ya kawaida kwa nabii
    - (1) Danieli alidhoofika na kukosa pumzi wakati wa maono (Dan. 10:17.
    - (2) Mtume Yohana alianguka chini kana kwamba amekufa baada ya kupokea maono (Ufu. 1:17)
- ❖ Matukio haya ya kimiujiza, peke yake, hayathibitishi nabii. Manabii wa uwongo wanaweza pia kufanya ishara zisizo za kawaida kupitia nguvu ya adui (Ufu. 13:13).

**B Kupatana na Biblia**

- ❖ Isaya 8:20 inatoa kiwango cha wazi cha kujaribu ukweli wa nabii: lazima awe kulingana na sheria, Torati; na ushuhuda, mafunuo ya baadaye kupitia manabii.
- ❖ Mungu amewasilisha maarifa Yake kupitia manabii kulingana na uwezo wa watu Wake wa kuelewa ujumbe. Hii inajulikana kama "ukweli unaoendelea."
- ❖ Kwa hivyo, kila enzi imekuwa na "kweli yake ya sasa" (2 Petro 1:12). Lakini, kwa kuwa Mungu ndiye anayewasilisha ukweli huu—naye habadiliki (Yakobo 1:17)—kila ufunuo mpya unapatana na ufunuo uliotangulia (Yeremia 28:8).
- ❖ Kwa sababu hii, nabii yeyote ambaye ujumbe wake unapingana na mafundisho ya Biblia ni nabii wa uwongo. (Kum. 13:1-3).

**C Kuinuliwa kwa Kristo**

- ❖ Nabii yeyote anayekana uhalisi wa kihistoria wa Yesu, au asiyemfanya awe kiini cha ujumbe wake, ni nabii wa uwongo (1 Yohana 4:3).
- ❖ Kwa kuoana na jambo hili, nabii wa kweli anakubali mambo haya ya kweli ya Yesu: uungu wake; kupata mwili kwake; maisha yake yasiyo na dhambi; kifo chake cha upatanisho; ufufuo wake; huduma yake ya maombezi; kuja kwake mara ya pili.
- ❖ Manabii wanaomwinua Yesu hawatajaribu kujenga wafuasi wao wenyewe au kujikuza wenyewe (Matendo 4:12). Watakuwa tayari kutumikia na si kuwanufaisha wale waliotumwa kwao (Marko 9:35; Yohana 13:16).

**D Matokeo chanya**

- ❖ Kulingana na Yesu, manabii wanaweza kutambuliwa kwa matunda yao (Mt. 7:15-16). Matunda haya ni ya aina mbili, na yote lazima yawe mazuri.
  - — *Tunda la ujumbe:* Ujumbe wa nabii wa kweli hujenga, hufariji, na huita watu watubu (1 Kor. 14:3).
  - — *Tunda la mjumbe:* Maisha ya nabii lazima yaendane na mafundisho sahihi. Kwa mfano, hawezi kuishi katika ukinzani dhahiri na mojawapo ya Amri Kumi (Yuda 1:16).
- ❖ Kama wanadamu wenye makosa, manabii wangeweza kufanya makosa na kutenda dhambi: Yona alimkimbia Mungu; Paulo alimhukumu vibaya Yohana Marko; Petro alijifanya kuishi kama Myahudi. Lakini hiyo haikuwa njia yao ya maisha.

**E Unabii uliotimizwa**

- ❖ Jukumu la nabii linahusishwa na kutangaza matukio ya wakati ujao (unabii). Kwa hivyo, kanuni rahisi inaweza kupatikana ili kutofautisha manabii: ikiwa unabii unatimia, nabii huyo ni wa kweli (Yer. 28:9); ikiwa unabii hautatimizwa, nabii huyo ni wa uwongo ( Kum. 18-22
- ❖ Hata hivyo, kanuni hii ina vighairi ambavyo lazima tuvielewe kwa usahihi.
  - — Ikiwa jambo jema linatangazwa katika siku za usoni, lazima litokee kila wakati (Yer. 28:1-4, 15-17)

— Ikiwa jambo jema linatangazwa katika siku zijazo za mbali, huenda lisitokee kwa sababu lina masharti (kama vile unabii wa Isaya kuhusu ustawi wa baadaye wa Israeli ikiwa ingemkubali Masihi).
— Unabii unaotabiri uovu daima una masharti. Ikiwa kuna toba, hatima hubadilika (kama ilivyotokea kwa Ninawi baada ya mahubiri ya Yona).

**KIAMBATISHO: ELLEN G. WHITE ALIKUBALIWA KUWA NABII**

Kabla ya kumkubali Ellen G. White kama nabii wa kweli, Waadventista walilinganisha utu wake na ujumbe wake na miongozo ya kibiblia inayoruhusu kutambuliwa kwa manabii wa kweli.

- **MATUKIO YA KIUNGA-ROHO:** Wakati wa maono yake, Ellen alionyesha matukio kadhaa ya kiunga-roho kama vile kupungukiwa na pumzi, au nguvu za kimwili zilizo juu ya kawaida (kushikilia Biblia nzito ya familia juu kwa saa kadhaa kwa mkono mmoja).
- **KUPATANA NA BIBLIA:** Hatuwezi kupata chochote katika maandishi yake kinachokinzana na ujumbe wa Biblia. Yeye mwenyewe daima alihimiza kujifunza Biblia na akaomba kwamba maandishi yake yachunguzwe kwa mwangaza wake.
- **KUMTUKUZA KRISTO:** Ujumbe wake mkuu ulikuwa uleule tangu mwanzo: Kristo na Kristo peke yake.
- **MATOKEO CHANYA:** Wote wale waliohusika naye binafsi na sisi tuliosoma maandishi yake wanaweza kuthibitisha kwamba ushawishi wake umekuwa chanya kwa uzoefu wetu wa Kikristo.
- **UNABII ULIOTIMIA:** Kwa mfano, Vita vya Wenyewe kwa Wenyewe vya Marekani vilivyodumu kwa muda mrefu (vilivyotabiriwa mwaka 1861); au moto ulioharibu majengo ya Review & Herald (uliotabiriwa mwaka 1901 na kutimia mwaka 1902).